

De Wijk, Schiphorsterweg 40

QuickScan

JM ecologie b.v., 2023

QuickScan De Wijk, Schiphorsterweg 40

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming

Rapportnummer

R23.138

Status

1.0 (definitief)

Datum

23-08-2023

Opdrachtgever

Bosgroep Noord-Oost Nederland

Auteur

[REDACTED] J

Controle

[REDACTED] J

Voorpagina

Eén van de te verondiepen sloten.

Te citeren als

[REDACTED] J, 2023. QuickScan De Wijk, Schiphorsterweg 40; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport R23.138 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12

8401 CL Gorredijk

Copyright

© 2023 JM ecologie b.v.

Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding.....	1
1.2	Globale ligging.....	1
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland.....	2
1.4	Scope van de QuickScan.....	3
1.5	Werkwijze.....	3
2	Beschrijving locatie en ingreep	5
2.1	Locatie.....	5
2.2	Ingreep.....	6
3	Resultaten bureaustudie en veldbezoek soortbescherming	9
3.1	Bureaustudie (NDFF).....	9
3.2	Veldbezoek.....	10
4	Effecten en gevolgen soortbescherming	22
4.1	Overzicht beschermde soorten.....	22
4.2	Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna.....	23
5	Vervolgstappen soorten en gebieden	25
5.1	Soorten.....	25
6	Conclusie	28
	Geraadpleegde bronnen	29
	Bijlage 1 – Jaarrond beschermde nesten per provincie	1

1 Inleiding

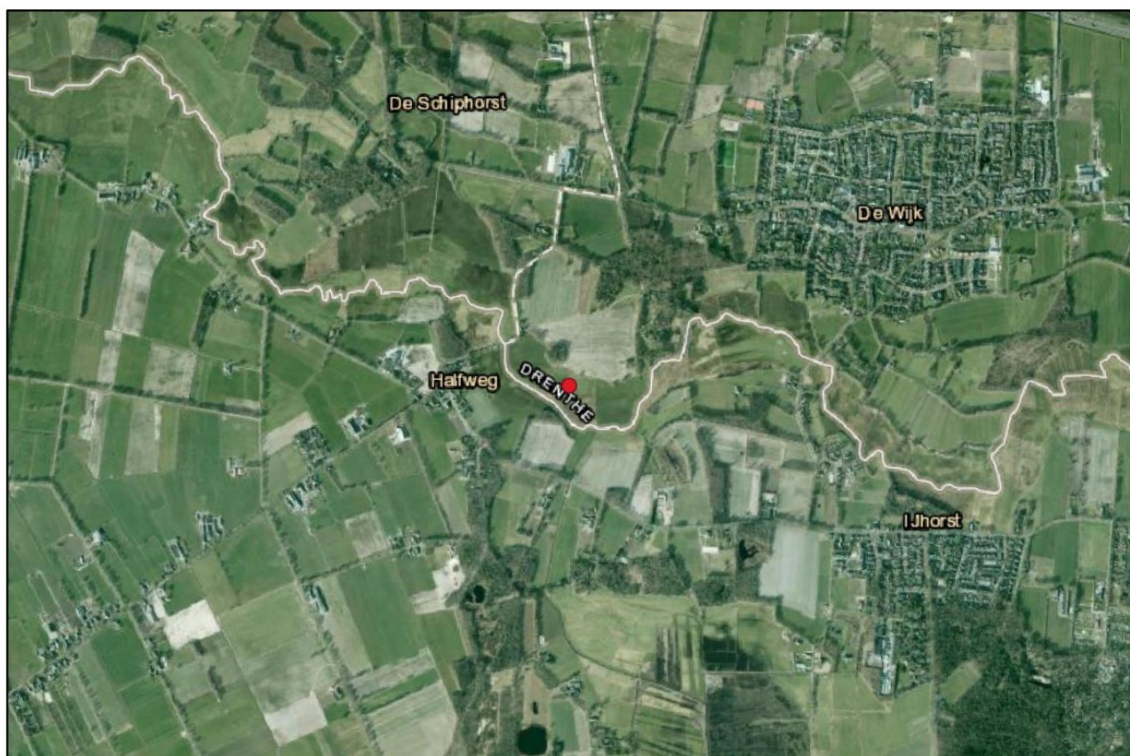
1.1 Aanleiding

In opdracht van Bosgroep Noord-Oost Nederland heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd ten behoeve van het verondiepen van een aantal watergangen op het landgoed Dickninge, de Wijk, gemeente de Wolden, provincie Drenthe.

Om te onderzoeken hoe de werkzaamheden zich verhouden tot (potentieel) aanwezige beschermde natuurwaarden in en nabij het plangebied en of deze negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen, is er een QuickScan uitgevoerd.

1.2 Globale ligging

Het plangebied bestaat uit een perceel met vochtig hooiland. Het perceel maakt deel uit van het landgoed Dickninge. Het plangebied ligt in Drenthe, aan de grens met Overijssel. Ten oosten van het plangebied is het dorp De Wijk gelegen. Het plangebied bevindt zich ten oosten van het dorp Halfweg. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood) in Drenthe (bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht. In de provincie Friesland treedt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten in werking met ingang van de Omgevingswet. De provincie Groningen hanteert geen officiële lijst, maar stelt dat essentiële nesten functioneel niet weggenomen mogen worden.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan, zolang dit niet leidt tot het beschadigen van de functionaliteit van een vaste voortplantings- of rustplaats. Tevens mag de verstoring er niet toe leiden dat de leefomgeving die nodig is om de vaste voortplantings- of rustplaats te laten functioneren, in het geding komt.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen één of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de QuickScan

Deze QuickScan is opgesteld om de ecologische waarden van het plangebied te bepalen, en de, ten gevolge van de geplande wijziging, eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en rond het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

Er wordt in deze QuickScan niet ingegaan op raakvlakken met de bescherming Houtopstanden en gebiedsbescherming.

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de invoer van de geplande werkzaamheden en/of wijziging meerdere jaren wordt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de QuickScan wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlanten en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn. De ligging van beschermde gebieden ten opzichte van het plangebied wordt vastgesteld aan de hand van online databanken van de provincies en het rijk.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecologen [REDACTED] en [REDACTED] van JM ecologie b.v. op 7 augustus 2023. Het bezoek is uitgevoerd van 13:00 tot 16:30 uur, bij 13°C en 3 Bft, op een bewolkte, regenachtige dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het plangebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de werkzaamheden en/of wijziging conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatsvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen op landgoed Dickninge, en bestaat grotendeels uit vochtig hooiland. Ten zuiden van het plangebied loopt de snelstromende beek de Reest. Er zijn verscheidene kleine landbouwsloten aanwezig met een diepte tussen de 0.8 en 1.15 meter onder het maaiveld. De watergangen bevatten een sliblaag van tussen de 30 en 60 centimeter. De aanwezige watergangen binnen het plangebied staan in verschillende staten van successie. Een deel van het plangebied werd begraasd door vee. De bredere omgeving van het plangebied wordt gekarakteriseerd door agrarisch grasland en kleinere bosschages.

In afbeelding 2.1 is het plangebied weergegeven.

Afbeelding 2.1. Het plangebied (rood omlijnd) op landgoed Dickninge (bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Impressie noordoostzijde plangebied.

Afbeelding 2.3. Impressie aanwezig landschap.

Afbeelding 2.4. Een van de meer verlandde watergangen in het plangebied.

Afbeelding 2.5. Een van de minder dichtgegroeide watergangen in het plangebied.

Afbeelding 2.6. Impressie aanwezig landschap.

Afbeelding 2.7. Aanwezige watervegetatie.

2.2 Ingreep

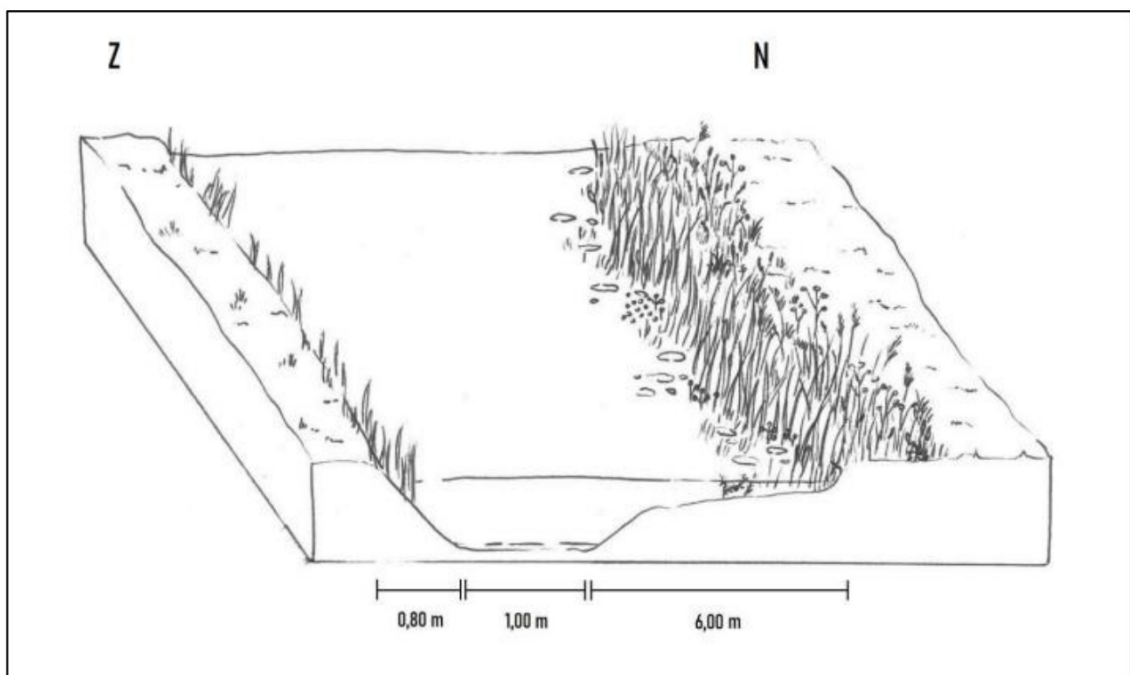
Binnen het plangebied is steeds vaker sprake van droogstand, als gevolg van de optimalisatie van de waterhuishouding voor agrarisch landgebruik. De opdrachtgever is voornemens de aanwezige deels verlandde greppels te vergraven met als doel het waterpeil in de watergangen en het omliggende gebied langer hoog te houden en het gebied vochtig te houden in droge tijden.

Er zijn twee verschillende liggingen van de watergangen te beschrijven in het plangebied; watergangen die in oost-westelijke richting lopen, en watergangen die in noord-zuidelijke richting lopen. Er wordt in de watergangen een flauwe helling van tussen de 1:10 en de 1:15 gerealiseerd. Een

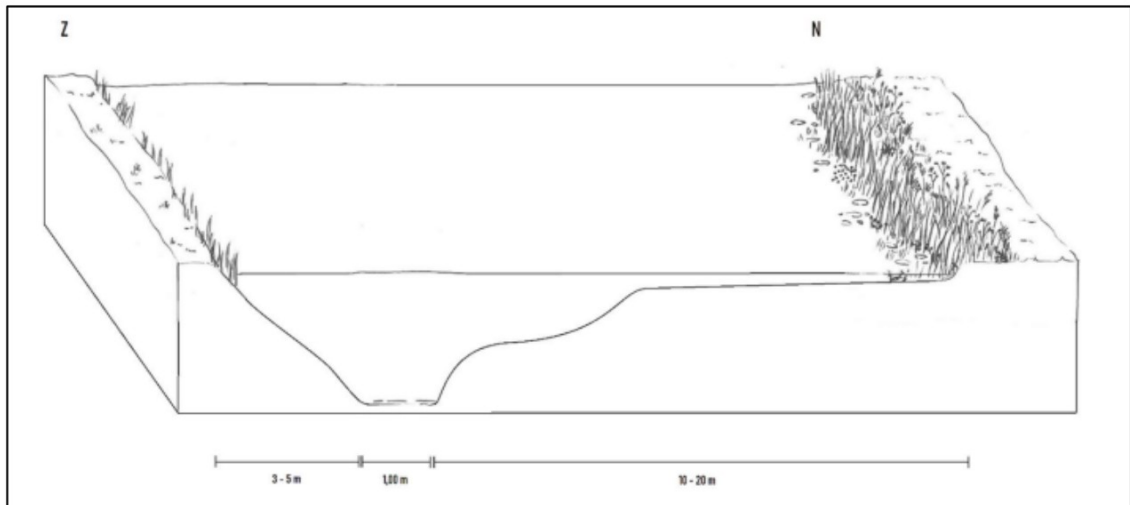
watgangen zullen worden verbreed en er wordt een ecologisch gradiënt aangelegd. Aan watgangen die richting oost-west lopen wordt de noordelijke oever uitgefreesd, hierdoor ontstaat veel diepte verschil binnen de watgang. Het beoogde oeverprofiel van de watgangen wordt in afbeelding 2.8 weergegeven.

Op de locaties waar watgangen elkaar kruisen wordt een poel gegraven. Ook wordt een deel van de meest noordwestelijk gelegen watgang breder uitgegraven om een kleine poel te realiseren. De aanwezige watgangen worden hier tussen de 10 en 20 meter verbreed. Het beoogde oeverprofiel van de poelen wordt in afbeelding 2.9 weergegeven.

Er wordt met een graafmachine met graafbak gewerkt. Om toegang tot de watgangen te verlenen worden rijplaten in het gebied aangebracht.

Afbeelding 2.8. Beoogde oeverprofiel van de watgangen (bron: Bosgroep Noord-Oost Nederland).

Afbeelding 2.9. Beoogde oeverprofiel van de poelen (bron: Bosgroep Noord-Oost Nederland).

Afbeelding 2.10. Beoogde nieuwe situatie, schets van de te realiseren watergangen (bron: Bosgroep Noord-Oost Nederland).

3 Resultaten bureaustudie en veldbezoek soortbescherming

3.1 Bureaustudie (NDFF)

Om een inzicht te krijgen in de aanwezige beschermde natuurwaarden binnen en in de omgeving van het plangebied, wordt onder andere gekeken naar de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). In deze database staan gevalideerde waarnemingen van zowel beschermde, als niet-beschermde soorten. Om een representatief beeld te krijgen van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden is gekeken naar waarnemingen van beschermde soorten in de afgelopen vijf jaar binnen, en in een straal van 2500 meter rondom het plangebied. In onderstaande tabel zijn de bekende beschermde soorten uit de NDFF weergegeven.

Tabel 3.1. Uit de bureaustudie bekende vogels met jaarrond beschermde nesten, Habitatrichtlijnsoorten en nationaal beschermde soorten in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

Soortgroep	Soortnaam	Beschermingsregime (Wnb)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Aalscholver	Artikel 3.1
	Blauwe reiger	Artikel 3.1
	Boomvalk	Artikel 3.1
	Bosuil	Artikel 3.1
	Grote gele kwikstaart	Artikel 3.1
	Huismus	Artikel 3.1
	Huiszwaluw	Artikel 3.1
	Kerkuil	Artikel 3.1
	Kleine bonte specht	Artikel 3.1
	Ransuil	Artikel 3.1
	Ringmus	Artikel 3.1
	Rode wouw	Artikel 3.1
	Roek	Artikel 3.1
	Steenuil	Artikel 3.1
	Wespendief	Artikel 3.1
	Zeearend	Artikel 3.1
Zwarte specht	Artikel 3.1	
Zoogdieren	Vleermuizen*	Artikel 3.5
	Boommarter	Artikel 3.10
	Bunzing	Artikel 3.10
	Das	Artikel 3.10
	Eekhoorn	Artikel 3.10
	Egel	Artikel 3.10
	Otter	Artikel 3.5
	Steenmarter	Artikel 3.10
	Wezel	Artikel 3.10
	Wolf	Artikel 3.5
Reptielen & Amfibieën	Adder	Artikel 3.10
	Hazelworm	Artikel 3.10
	Heikikker	Artikel 3.5
	Levendbarende hagedis	Artikel 3.10

Insecten	Poelkikker	Artikel 3.5
	Gevlekte witsnuitlibel	Artikel 3.5
	Grote vos	Artikel 3.10
	Kempense heidelibel	Artikel 3.10
	Noordse winterjuffer	Artikel 3.5
	Sierlijke witsnuitlibel	Artikel 3.5
	Zilveren maan	Artikel 3.10
Vissen	Grote modderkruiper	Artikel 3.10

*Bechsteins-, gewone dwerg-, watervleermuis, franjestaart en laatvlieger.

De resultaten van de bureaustudie zijn gedurende het veldbezoek benut als hulpmiddel voor het bepalen welke soorten mogelijk binnen en rond het plangebied voor kunnen komen. Op basis van aanwezig habitat en bekende verspreidingsgegevens worden de soorten hermelijn, ringslang, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, en meervleermuis, gewone grootoorvleermuis ook meegenomen in de verdere rapportage.

3.2 Veldbezoek

Gedurende het veldbezoek is, naast het plangebied, een zone rondom het plangebied bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. Deze zone wordt gehanteerd, omdat werkzaamheden die plaatsvinden binnen het plangebied effecten kunnen hebben op de omgeving. Deze zone wordt door de ter zake kundige ecoloog tijdens het terreinbezoek bepaald.

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het plangebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

3.2.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van een aantal vogelsoorten zijn ook de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen in elke situatie jaarrond beschermd zijn (categorie 1 tot en met 4) en soorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (categorie 5). Alle provincies hanteren een eigen lijst met (potentieel) jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen. Een overzicht van de soorten per provincie is weergegeven in bijlage 1.

In onderstaande alinea's worden de soorten met een jaarrond beschermd nest en vaste rust- en verblijfplaatsen in elke situatie behandeld. Daarnaast worden de soorten met potentieel jaarrond beschermde nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen behandeld die kunnen voorkomen binnen het plangebied of de directe omgeving. Hierbij wordt afgewogen of er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die de jaarronde bescherming kunnen rechtvaardigen.

Jaarrond beschermde nesten

In de omgeving van het plangebied kunnen diverse soorten vogels met jaarrond beschermde nesten voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn zoveel mogelijk aanwezige bomen rondom het plangebied gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten van vogels. In de bomenrijen langs de wegen in het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten gevonden, echter zijn er verschillende (grote) bosschages in de directe omgeving van het plangebied waar deze jaarrond beschermde nesten niet uitgesloten konden worden door dat de bomen volledig in blad staan. In het

plangebied en in de directe omgeving zijn meerdere boerenerven waar zich mogelijk rustige rommelhoekjes, holtjes, nestkasten en boerderijen of woningen met geschikte openingen bevinden welke geschikt zijn voor steenuil of kerkuil. Tijdens het veldbezoek zijn bij meerdere woningen in en net buiten het plangebied huismussen waargenomen. Verder is het mogelijk dat er in de woningen rondom het plangebied nesten bevinden van de huismus of gierzwaluw. De aanwezigheid van nesten van de huismus en gierzwaluw in de invloedzone van het plangebied kan niet worden uitgesloten. De watergangen de Reest is potentieel geschikt voor de grote gele kwikstaart, gezien dit stromend water betreft, daarnaast zijn er in de directe omgeving boomwortels en nissen aanwezig waar de soort in kan nestelen.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten staan beschreven in paragraaf 4.2.

Mogelijk jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek is in en rondom het plangebied gezocht naar nesten van vogelsoorten waarvan de nesten mogelijk jaarrond beschermd zijn. In het plangebied hangen verschillende vogelhuisjes welke geschikt kunnen zijn voor bijvoorbeeld de koolmees. Tevens kunnen verschillende soorten gaan broeden in de bosschages in en rondom het plangebied, zoals de ekster, boomkruiper, boomklever, zwarte kraai en grote bonte specht. Daarnaast kunnen in de schuren van boerderijen soorten als de boerenzwaluw tot broeden komen. Echter zijn er genoeg alternatieve nestlocaties in de omgeving in de vorm van natuurgebieden met veel bos, boerderijen en vogelhuisjes waardoor deze soorten niet gezien worden als jaarrond beschermd. Voor deze soorten geldt daarom hetzelfde als 'algemene broedvogels'.

Algemene broedvogels

Binnen het plangebied kunnen algemene soorten vogels, zoals merel, wilde eend en wulp, tot broeden komen tijdens het broedseizoen in de aanwezige bomen, struiken, watergangen en agrarische percelen. De aanwezigheid van algemene broedvogels kan niet uitgesloten worden.

Consequenties van de ingreep op algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 5.2.

3.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een plangebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats. Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het parseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als

vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een plangebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

Binnen de grenzen van het plangebied zijn geen geschikte gebouwen aanwezig welke potentieel verblijven van vleermuizen kunnen huisvesten. Ook de bomen welke zich binnen het plangebied bevinden bevatten geen holtes, en kunnen daarmee geen verblijfplaatsen huisvesten. Er is een bekende overwinteringsplaats aanwezig in de ijskelder van het landgoed Dickninge. De invliegopening van deze overwinteringsplaats ligt buiten het plangebied, en wordt ingedekt door de omliggende bosschage.

Vliegroutes

In het plangebied zijn meerdere lijnvormige elementen in de vorm van bomenrijen, welke kunnen dienen als vliegroute. In de omgeving zijn echter genoeg alternatieve bomenrijen om deze als niet essentieel te beschouwen. De watergang De Reest kan tevens dienen als vliegroute. In de directe omgeving zijn geen vergelijkbare alternatieven beschikbaar waardoor deze watergang aangemerkt wordt als potentiële essentiële vliegroute. De aanwezigheid van essentiële vliegroutes kan daarom niet worden uitgesloten.

Foerageergebied

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen, echter is er genoeg alternatief foerageergebied in de omgeving van minstens dezelfde kwaliteit. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied in het plangebied wordt hierdoor uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op potentieel essentiële vliegroutes staan beschreven in paragraaf 5.2.

3.2.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdiersoorten. Het gaat hier om de boommarter, bunzing, das, eekhoorn, egel, otter, steenmarter, wezel en wolf. Op basis van de terreinkenmerken kan de aanwezigheid van hermelijn ook niet worden uitgesloten. Met ingang van de Omgevingswet vervalt waarschijnlijk de vrijstelling voor de hermelijn en bunzing voor alle momenteel geldende juridische belangen.

Boommarter

De boommarter is een soort van een bosrijke omgeving. In Nederland komt de boommarter in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan (Zoogdierverseniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van boommarters in de omgeving van het plangebied. De bosschages aan de randen van het plangebied betreffen geschikt habitat voor de boommarter. Tevens kan niet worden uitgesloten dat er boomholtes aanwezig zijn in de

aangrenzende bossen welke geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor de boommarter. De aanwezigheid van de boommarter binnen de directe omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de boommarter staan beschreven in paragraaf 5.2.

Das

De das leeft in allerlei biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied moet voldoende dekking bevatten, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 m onder het maaiveld (Zoogdiervereniging z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen gedaan van de das in de omgeving van het plangebied. De bosschages aan de randen van het plangebied betreffen geschikt habitat voor de das. Wanneer er zich in één van deze bosschages een dassenburcht bevindt kunnen de agrarische percelen binnen het plangebied gebruikt worden als foerageergebied van de das. De aanwezigheid van de das binnen de invloedssfeer van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de das staan beschreven in paragraaf 5.2.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in bosachtige biotopen. Ze leven in verschillende bostypen maar ook in tuinen, parken en houtwallen. Zolang er voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn in de omgeving van het plangebied meerdere waarnemingen gedaan van de eekhoorn. Tevens zijn er tijdens het veldbezoek sporen aangetroffen van de eekhoorn in de vorm van knaagsporen aan dennenappels. De bosschages rondom het plangebied bevatten geschikt habitat van de eekhoorn. Verder kan niet worden uitgesloten dat de eekhoorn sporadisch gebruik maakt van de bomenrijen langs de wegen in het plangebied als foerageergebied. De aanwezigheid van de eekhoorn in de directe omgeving van het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de eekhoorn staan beschreven in paragraaf 5.2.

Otter

Otters leven in oeverzones met voldoende dekking en rust van allerlei soorten stromende wateren, zoals meren, plassen, rivieren, kanalen, beken en moerassen. Overdag verblijft de otter in een dag rustplaats die zich bevindt op oevers in dichte oevervegetaties (o.a. riet), struwelen en bosschages, maar ook in kunstmatige holten. De nesten waar de jongen worden geworpen, liggen vaak in overstromingsvrije oeverholtes in een rustig gebied en worden regelmatig door de moeder verplaatst (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn enkelen waarnemingen bekend van een otter in de omgeving van het plangebied. Echter zijn deze met name gecentreerd rond de noordelijk gelegen Hooogeveense Vaart. De Reest, de watergang die ten zuiden van het plangebied loopt is geschikt als foerageergebied voor otter, de oevers van deze watergang zijn daarnaast rijk begroeid en kunnen mogelijk (tijdelijke) verblijfplaatsen van otter huisvesten. De watergangen binnen het plangebied zijn dermate ver verland en bevatten een minder brede oevervegetatie waardoor deze minder geschikt zijn als (tijdelijke) verblijfplaats voor otter. Het is mogelijk dat de otter sporadisch in het plangebied aanwezig is, echter wordt de aanwezigheid van essentieel leefgebied van deze soort uitgesloten. De werkzaamheden vinden overdag plaats, verstoring van otter door de werkzaamheden wordt hiermee ook uitgesloten.

Egel

De egel leeft in bijna alle landschappen, maar heeft een voorkeur voor tuinen, bosranden, struweel en loofbos met een goede ondergroei. Egels komen ook in steden voor, zolang er maar groen en schuilplaatsen aanwezig zijn. Overdag slapen egels in een nest van bladeren, mos of ander materiaal dat

zich vaak onder struiken of takkenbossen bevindt (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de egel. De bosschages, tuinen en grasland in en om het plangebied bieden geschikt habitat voor de egel. De aanwezigheid van de egel in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de egel staan beschreven in paragraaf 5.2.

Steenmarter

De steenmarter is een typische cultuurvolger. Binnen het territorium heeft de soort soms wel tientallen rustplaatsen. Rustplaatsen kunnen zich op veel plaatsen bevinden, zowel in bebouwd gebied alsook in het buitengebied. Verblijfplaatsen of nesten bevinden zich bijvoorbeeld in holtes of in openingen tussen platen en stenen (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend van de steenmarter. De combinatie van woningen, boerderijen en bosschages maakt dat het plangebied geschikt habitat bevat voor de steenmarter. De aanwezigheid van de steenmarter in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de steenmarter staan beschreven in paragraaf 5.2.

Wolf

Bij voorkeur leeft de wolf in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. De soort is echter een 'cultuurvolger' en heeft geleerd te overleven in gebieden waar ook mensen wonen. De wolf heeft een grote behoefte aan drinkwater (omdat hij dagelijks lange afstanden loopt) en komt dus weinig voor in droge landschappen. Het nest van een wolf bevindt zich vaak in een grot of zit verscholen onder boomwortels of tussen de rotsen. De wolf graaft soms ook een hol of vergroot hopen van andere dieren zoals vos en das (Zoogdiervereniging, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen bekend van de wolf. Het plangebied zelf bestaat uit agrarische percelen en woningen waardoor dit geen geschikt habitat is voor de wolf. De bosschages aan de rand van het plangebied zijn te klein om als essentieel leefgebied van de wolf gebruikt te worden en tevens ontbreekt een uitgestrekt open bos of afgelegen moerasgebied. De aanwezigheid van essentieel leefgebied van de wolf in de directe omgeving van het plangebied kan worden uitgesloten.

Bunzing

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. Een bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Maar ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. Hij bekleedt zijn hol met gras en mos. In de winter maakt de bunzing zijn schuilplaats op warmere plaatsen, zoals onder stro- en hooibalen bij boerderijen. De bunzing graaft soms zelf een hol (Zoogdiervereniging, z.d.). De omliggende bosschages in combinatie met de watergangen bieden een geschikt habitat voor bunzing. De aanwezigheid van bunzing in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de bunzing staan beschreven in paragraaf 5.2.

Hermelijn

De hermelijn komt in alle habitats voor, in open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers en vochtig terrein. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn en dat er voldoende prooidieren in de vorm van (woel)muizen te vinden zijn. Verblijfplaatsen bevinden zich op plaatsen met voldoende dekking, zoals in bosschages, takkenbulten en in hopen van muizen, ratten, konijnen, mollen, dassen en vossen (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn geen waarnemingen bekend van de hermelijn in de omgeving van het plangebied, maar door de verborgen levenswijze is het mogelijk

dat de soort wel aanwezig is, maar nog nooit waargenomen. De bosschages om het plangebied zijn geschikt habitat voor de hermelijn. De aanwezigheid van de hermelijn in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de hermelijn staan beschreven in paragraaf 5.2.

Wezel

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap, maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn enkele waarnemingen bekend van de wezel in de omgeving van het plangebied. In en om het plangebied is geschikt habitat aanwezig voor de wezel, zoals bossen en wei- en akkerland. De aanwezigheid van de wezel in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de steenmarter staan beschreven in paragraaf 4.2.

Overige beschermde zoogdieren

In de omgeving van het plangebied zijn geen marine habitats (walvisachtigen, gewone zeehond, grijze zeehond en walrus), grote waterrijke milieus met voldoende dekking en moerasgebieden, watergangen met een rijke oeverbegroeiing en onderwatervegetatie (Noordse woelmuis) aanwezig. Tevens zijn er geen bosrijke gebieden met voldoende voedsel, kleinschalig cultuurlandschap met een dichte gras- of kruidlaag of gebieden met structuurrijke vegetatie (wild zwijn, damhert, edelhert, ondergrondse woelmuis) aanwezig. Ten slotte wordt de veldspitsmuis niet in het plangebied verwacht vanwege de huidige verspreiding. Tevens valt het bekende verspreidingsgebied van meerdere soorten buiten het plangebied, enkele zoogdiersoorten (gewone hamster, hazelmuis, lynx, wilde kat en eikelmuis) komen van nature alleen in Zuid-Limburg voor, waardoor de aanwezigheid van deze beschermde zoogdiersoorten wordt uitgesloten.

3.2.4 Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde reptielen. Het gaat hier om adder, hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang.

Adder

De adder leeft in Nederland in structuurrijke, bij voorkeur vochtige maar ook droge heidegebieden en hoogveengebieden en in veel mindere mate in laagveengebieden (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de adder. Het plangebied zelf bestaat uit agrarische percelen welke geen geschikt habitat zijn voor de adder. Ook de bosschages welke grenzen aan het plangebied zijn geen geschikt habitat. De aanwezigheid van de adder in het plangebied wordt uitgesloten.

Hazelworm

De hazelworm komt in een breed scala aan vochtige habitats met voldoende dekking van dichte vegetatie voor. De meeste waarnemingen worden echter gedaan in heide- en bosgebieden. Daarnaast komt de soort onder andere voor in houtwallen, struwelen, bermen en ruderaal terreinen. De hazelworm leidt een verborgen levenswijze en houdt zich graag schuil onder stenen, dood hout, afval en tussen bodemstrooisel (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied is een enkele waarneming bekend van de hazelworm. Het plangebied zelf is een open agrarisch terrein en bevat weinig tot geen

dekking, daarnaast is het plangebied omringd door brede watergangen en bosschages waardoor de soort lastig in het gebied terecht kan komen waardoor aanwezigheid van hazelworm binnen het plangebied uitgesloten kan worden.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis leeft in Nederland met name in heide- en hoogveengebieden en in veel beperktere mate langs infrastructuur, bosranden en duingebieden. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn, maar ook open plekje om te zonnen. Een structuurrijke vegetatie is daarom van belang (RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de levendbarende hagedis. In het plangebied en de directe omgeving hiervan zijn geen heidegebieden aanwezig, daarnaast is het plangebied omringd door brede watergangen en bosschages waardoor de soort lastig in het gebied terecht kan komen. Ook mist in het plangebied voldoende dekking om aanwezigheid van deze soort aan te nemen. De aanwezigheid van leefgebied van de levendbarende hagedis in het plangebied wordt hierdoor uitgesloten.

Ringslang

De ringslang is een sterk aan watergebonden reptiel dat met name in de directe omgeving van beken, sloten, rivieren, meren, vijvers en poelen wordt aangetroffen. Geschikte wateren kunnen in laagveengebieden, struwelen, parken, natte heidegebieden, bossen en zelfs in bebouwd en agrarisch gebied gelegen zijn, zolang er maar voldoende dekking en zonplekken aanwezig zijn. De ringslang is in Nederland afhankelijk van de aanwezigheid van broeihopen waarin de eieren tot ontwikkeling kunnen komen. Deze broeihopen bestaan veelal uit hopen mest, compost, blad- en snoeiafval of in een natuurlijke situatie uit aangespoeld plantenmateriaal (RAVON, z.d.). Het plangebied zelf is matig geschikt als foerageergebied voor de ringslang. De aansluiting met bekende populaties van deze soort mist echter. Er zijn daarnaast geen broeihopen in de omgeving aangetroffen en biedt het grasland te weinig dekking om de aanwezigheid van ringslang aan te nemen. Aanwezigheid van ringslang in het plangebied wordt hiermee uitgesloten.

Overige beschermde reptielen

In de omgeving van het plangebied zijn geen marine habitats (dikkopschildpad, Kemps zeeschildpad, lederschildpad, soepschildpad), heide-, laag- en hoogveen- of duingebieden met een rijke vegetatiestructuur (gladde slang, zandhagedis). De muurhagedis komt van nature alleen voor op de oude stadsmuren van Maastricht, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde reptielensoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.5 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde amfibieën. Het gaat hier om de heikikker en de poelkikker.

Heikikker

De heikikker leeft voornamelijk in vochtige gebieden zoals laagvenen, moerassen en veenweidegebieden, maar ook in bijvoorbeeld heidegebieden. Als voortplantingswater kunnen poelen, vennen en smalle slootjes gebruikt worden, waarbij de heikikker voornamelijk in voedselarme, zure wateren voorkomt (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de heikikker. Daarnaast is het gebied uitermate geschikt door de ondiepe watergangen en de aanwezige oevervegetatie. De aanwezigheid van de heikikker in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de heikikker staan beschreven in paragraaf 4.2.

Poelkikker

De poelkikker komt voor in schone, stilstaande, vrij voedselarme wateren zoals vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, uiterwaarden, agrarisch gebied en laagveen. Niet alleen tijdens de voortplanting, maar een groot deel van het zomerhalfjaar is de poelkikker in en om het water te vinden. De soort overwintert meestal op het land, bijvoorbeeld ingegraven in de grond, in muizenholletjes, onder stronken of in dammetjes waar puin aanwezig is (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de poelkikker. Daarnaast is het gebied uitermate geschikt door de ondiepe watergangen en de aanwezige oevervegetatie. De aanwezigheid van de poelkikker in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de poelkikker staan beschreven in paragraaf 4.2.

Overige beschermde amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn er geen poelen of vennen (rugstreeppad) aanwezig. Vanwege de huidige verspreiding van de boomkikker en knoflookpad, worden deze soorten niet verwacht in de omgeving van het plangebied. De geelbuikvuurpad, vroedmeesterpad, vinpootsalamander en vuursalamander komen daarnaast van nature alleen voor in Noord-Brabant en Zuid-Limburg, maar er zijn op andere locaties uitgezette populaties bekend, welke levensvatbare populaties betreffen. Het plangebied is niet gelegen bij één van deze locaties. De aanwezigheid van deze beschermde amfibieënsoorten wordt derhalve uitgesloten.

3.2.6 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het tracé enkele waarnemingen bekend zijn van een beschermde vissoort. Het betreft hier de grote modderkruiper. De waarnemingen van deze soort zijn in een eerder onderzoek van JM ecologie gedaan.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper leeft in ondiepe wateren met een dikke modderlaag en uitbundige waterplantengroei. Door een gespecialiseerde huid- en darmademhaling (via ingeslikte lucht) kunnen grote modderkruipers overleven in situaties met lage zuurstofgehalten. De soort is in staat om in drooggevallen sloten ingegraven in de modderlaag enige tijd te overleven door gebruik te maken van huidademhaling. (RAVON, z.d.). De grote modderkruiper is bekend in de omgeving van de IJssel, ook aan de oostzijde van de IJssel, nabij Heino. Tijdens het veldbezoek waren de meeste sloten al geruime tijd drooggevallen. Het is erg onwaarschijnlijk dat na een lange periode van droogte hier nog grote modderkruipers aanwezig zijn. Echter zijn er op een aantal locaties geschikte watergangen voor de grote modderkruiper aanwezig, welke niet drooggevallen zijn. De aanwezigheid van de grote modderkruiper kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op leefgebied van de grote modderkruiper staan beschreven in paragraaf 4.2.

Overige beschermde vissen

In de omgeving van het tracé is geen marine habitat (houting, steur) of stromende rivieren, beken en meren met zuurstofrijk water aanwezig (beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, kwabaal). De aanwezigheid van deze beschermde vissoorten wordt daarmee uitgesloten.

3.2.7 Vlinders

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van beschermde vlindersoorten. Het gaat hier om de grote vos en zilveren maan.

Grote vos

De grote vos leeft met name in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande waardbomen. De vlinder overwintert in holle bomen of stapels hout. De eitjes worden door het vrouwtje afgezet op de bovenste takken van hoge, vrijstaande bomen. De waardplanten van deze soort zijn onder andere iep, zoete kers en enkele wilgensoorten (Vlinderstichting, z.d.). De grote vos is een soort die over grote afstanden kan zwerven en in toenemende mate in Nederland wordt gezien. Grotendeels gaat het daarbij om zwerfende dieren. In de omgeving van het plangebied is één waarneming bekend van de grote vos net buiten het plangebied. De waarneming is gedaan in de bosschage aan de noordzijde van het plangebied. In de bosschages zijn waardplanten van de grote vos aanwezig. De aanwezigheid van de grote vos in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de grote vos staan beschreven in paragraaf 4.2.

Zilveren maan

De zilveren maan leeft voornamelijk in kleine graslanden met een zoom van struweel of bos. Voorbeelden daarvan zijn vochtige graslanden in beekdalen, blauwgraslanden op de zandgronden en verscheidene vegetaties in de laagveengebieden zoals trilvenen, veenmosrietlanden en vochtige hooilanden. In laagveengebieden verdwijnt de vlinder als de bodem verzuurt; een moerasheide of verzuurd veenmosrietland zijn ongeschikt. Een andere eis is de aanwezigheid van het moerasviooltje in voldoende dichtheid en aantal (Vlinderstichting, z.d.). Er zijn enkele waarnemingen bekend van zilveren maan in de nabije omgeving van het plangebied. Het habitat in het gebied is geschikt als habitat voor moerasviooltje, echter is tijdens het veldbezoek geen moerasviooltje waargenomen. Het is mogelijk dat deze over het hoofd gezien is doordat de bloeitijd van deze plant in april en mei is. Het is niet uit te sluiten dat zilveren maan zich kan voortplanten in het plangebied. Aanwezigheid van deze soort is hierdoor niet uit te sluiten.

Consequenties van de ingreep op de zilveren maan staan beschreven in paragraaf 4.2.

Overige vlindersoorten

De meeste vlindersoorten zijn sterk gebonden aan het voorkeurs habitat, vaak in natuurgebieden, en zijn afhankelijk van de aanwezigheid van waardplanten. Tevens zijn er van veel soorten slechts enkele, geïsoleerde populaties bekend, of komen deze alleen voor in een specifieke regio in Nederland, als (Zuid) Limburg (donker pimperlblaauwtje, bruin dikkopje, spiegeldikkopje), de Weerribben (grote vuurvlinder), de Veluwe (bosparelmoervlinder, kleine heivlinder, grote parelmoervlinder), Waddeneilanden (grote parelmoervlinder) of de Moerputten in Noord-Brabant (pimperlblaauwtje).

Het plangebied is niet gelegen in of nabij een natuurgebied met hoogveen, vennen en moeras (veenbesblauwtje, veenbesparelmoervlinder, veenhooibeestje), kruidenrijke schrale graslanden (veldparelmoervlinder, kommavlinder, aardbeivlinder), vochtige loofbossen (grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, bruine eikenpage), heide of duinen (duinparelmoervlinder, gentiaanblauwtje, aardbeivlinder), waar diverse beschermde vlindersoorten kunnen voorkomen. Van de soorten die tevens buiten natuurgebieden worden waargenomen, zoals sleedoornpage, teunisbloempijlstaart en iepenpage, zijn geen waardbomen- en planten waargenomen binnen en rond het plangebied. Tot slot zijn enkele beschermde vlindersoorten reeds verdwenen uit Nederland (tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje en moerasparelmoervlinder), of worden sporadisch waargenomen als dwaalgast

(apollovlinder en boszandoog). De aanwezigheid van deze beschermde vlindersoorten wordt daarmee uitgesloten.

3.2.8 Libellen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond het plangebied meerdere waarnemingen bekend zijn van twee beschermde libellensoorten. Het gaat hier om de gevlekte witsnuitlibel en Noordse winterjuffer.

Gevlekte witsnuitlibel

De meeste gevlekte witsnuitlibellen zijn te vinden bij verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast kunnen ze voorkomen in bosplassen en verlandingszones van hoogveen- en heidevennen op de hoge zandgronden en randzones van hoogveen (Vlinderstichting, z.d.). In de omgeving van het plangebied zijn meerdere waarnemingen gedaan van de gevlekte witsnuitlibel. In het plangebied zelf zijn geen bosplassen of hoogveen- en heidevennen aanwezig. De aanwezigheid van de gevlekte witsnuitlibel in het plangebied kan worden uitgesloten.

Noordse winterjuffer

De Noordse winterjuffer is een libellensoort die overwintert als imago. In de nazomer ontwikkelen de larven zich tot imago's waarna ze bij het kouder worden in overwintering gaan. In het vroege voorjaar vindt de voortplanting plaats. Voortplantingshabitat bestaat uit petgaten en sloten in laagveenmoerassen met lisdodde en riet. Daarnaast kunnen ook plassen met een brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie geschikt zijn als voortplantingslocatie. Als overwinteringshabitat zijn beschutte heidevelden, pijpenstrootjes velden en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje geschikt (Vlinderstichting, z.d.). Er is één waarneming bekend van de Noordse winterjuffer in een natuurgebied in het noordwesten van het plangebied. In het plangebied komt geen geschikt habitat voor in de vorm van laagveenmoerassen of plassen met een brede rietkraag. De aanwezigheid van de Noordse winterjuffer in het plangebied kan worden uitgesloten.

Overige beschermde libellensoorten

De meeste libellensoorten zijn sterk gebonden aan hun voorkeurshabitat, welke voor de meeste beschermde libellensoorten langs rivieren en beken (gaffellibel, rivierrombout, beekrombout, bosbeekjuffer, gewone bronlibel), laagveen en hoogveenmoerassen (hoogveenglanslibel), sierlijke witsnuitlibel, gevlekte glanslibel, speerwaterjuffer) ligt. De groene glazenmaker komt daarnaast alleen voor bij sloten met een dichte krabbenscheervegetatie, welke niet aanwezig zijn in het plangebied.

Enkele soorten behoeven zeer specifiek habitat, zoals voedselarme tot iets voedselrijkere vennen en bosplasjes met (vaak) waterlelies (oostelijke witsnuitlibel), laagveen en heldere, matig voedselrijke wateren met kniediep water en vegetatie van verticale stengels van lisdodde, riet en holpijp (donkere waterjuffer), begroeide moerassige plaatsen en verlandingszones van matig voedselarme vennen en petgaten (Kempense heidelibel) of zonnige, vaak kalkrijke stroompjes en bronnen met rijke water- en oevervegetatie met bij voorkeur kleine watereppe (mercurwaterjuffer). Waarnemingen van deze soorten zijn vaak afkomstig uit een specifieke geografische regio, zoals de Catspoele en Dellebuursterheide (oostelijke witsnuitlibel), de Weerribben en voorheen het Naardermeer (donkere waterjuffer) en zeer specifieke locaties in Limburg en voorheen Noord-Brabant en Overijssel (mercurwaterjuffer). De Kempense heidelibel is van origine alleen bekend in de Kempen, echter heeft het verspreidingsgebied van de soort zich in de afgelopen jaren flink uitgebreid. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen in combinatie met de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van deze beschermde libellensoorten uitgesloten.

3.2.9 Kevers

De beschermde keversoorten in Nederland zijn afhankelijk van bossen met dood eikenhout (vliegend hert, heldenbok), populierenhout (vermiljoenkever) en holle bomen (juchtleerkever), of sloten en kanalen zonder krooslaag (gestreepte waterroofkever) en grote vennen (brede geelgerande waterroofkever). De verspreiding van een aantal van deze soorten beperkt zich tevens tot zeer specifieke locaties zoals een bos nabij Kerkrade (juchtleerkever), enkele vennen in Drenthe en de kop van Overijssel (brede geelgerande waterroofkever) en enkele eikenbossen bij Zwolle, bij Alkmaar en bij het rivierengebied (heldenbok), hoewel soms oude en nieuwe populaties (her)ontdekt worden. Het plangebied is niet gelegen nabij het bekende verspreidingsgebied van deze soorten. Vanwege de afwezigheid van genoemde habitattypen in combinatie met de geografische ligging van het plangebied, wordt aanwezigheid van deze beschermde keversoorten uitgesloten.

3.2.10 Haften

Er is één haftensoort beschermd vanuit de Wet natuurbescherming. Het betreft hier de oeveraas, welke van nature voorkwam in de rivieren in Nederland, maar echter rond 1900 verdwenen is uit Nederland. De aanwezigheid van de oeveraas wordt daarmee uitgesloten.

3.2.11 Weekdieren

Er zijn twee weekdiersoorten beschermd vanuit de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de Bataafse stroommossel en de platte schijfhoren. De Bataafse stroommossel is reeds verdwenen uit Nederland. De platte schijfhoren komt voor in een groot deel van Nederland en leeft in zoete, heldere en schone wateren met een rijke vegetatie. De watergangen binnen het plangebied Vanwege de afwezigheid van dergelijke watergangen binnen en het plangebied en de huidige verspreiding van de soort wordt de aanwezigheid van de platte schijfhoren uitgesloten.

3.2.12 Kreeftachtigen

De enige beschermde kreeftachtige is de Europese rivierkreeft. Van nature kwam deze soort voor in de stroomgebieden langs de grotere rivieren. Tegenwoordig is er nog één populatie bekend van de Europese rivierkreeft op een landgoed nabij Arnhem. Het plangebied bevindt zich niet in de nabijheid van dit landgoed, waardoor de aanwezigheid van beschermde kreeftachtigen kan worden uitgesloten.

3.2.13 Vaatplanten

De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied, de duinen langs de westkust, Waddeneilanden of in het heuvelland van Zuid-Limburg. Enkele plantensoorten groeien echter wel op stikstofrijke en bemeste bodems (o.a. brave hendrik, kruipend moerasscherm, brede wolfsmelk, dreps, korensla, naakte lathyrus, scherpkruid, smalle raai en wolfskers), maar komen alleen voor op specifieke geografische locaties zoals in Zuid-Limburg, of hebben andere eisen zoals een vochtige groeiplaats, specifieke bodemsoort of schaduw. Tevens verspreiden de meeste beschermde plantensoorten zich slecht, waardoor er vaak enkele geïsoleerde populaties bekend zijn. Gezien de aanwezige habitats binnen het plangebied in combinatie met de bekende huidige verspreiding van beschermde plantensoorten, kan uitgesloten worden dat deze soorten aanwezig zijn binnen het plangebied.

4 Effecten en gevolgen soortbescherming

4.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het plangebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Onderstaand wordt gebruik gemaakt van de term "verstoringzone". Deze term heeft betrekking tot de invloedssfeer welke is bepaald op de verwachte maximale verstoring die de onderhavige werkzaamheden mogelijk hebben op aanwezige natuurwaarden. Hierbij is rekening gehouden met tussenliggende elementen, visuele verstoring, verstoring door geluid, en verstoring door trillingen. De verstoringzone is per mogelijk aanwezige soort op basis van expert judgement bepaald aan de hand van deze verstoringseffecten en omgevingsfactoren, alsmede de gevoeligheid van de betreffende soort op basis van ecologie.

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Boom/ horst/ holte broedende jaarrond beschermde vogels.	3.1	Potentieel.
Algemene broedvogels	Verschillende soorten.	3.1	Potentieel.
Vleermuizen	Verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes van boombewonende soorten.	3.5	Potentieel.
Overige zoogdieren	Boommarter, das, eekhoorn, egel, hermelijn, bunzing, wezel.	3.10	Potentieel.
Amfibieën	Heikikker en poelkikker.	3.5	Potentieel.
Vissen	Grote modderkruiper.	3.10	Potentieel.
Vlinders	Grote vos en zilveren maan.	3.10	Potentieel.

* Met ingang van de Omgevingswet vervalt waarschijnlijk de vrijstelling voor de wezel, hermelijn en bunzing voor alle momenteel geldende juridische belangen.

4.2 Effecten op de in het plangebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De werkzaamheden zullen plaatsvinden in de directe omgeving van de watergangen. De aangrenzende bosschages waarin zich potentieel nesten van jaarrond beschermde vogels bevinden zijn dermate ver van de watergangen, en daarmee de invloedssfeer van de werkzaamheden gelegen, dat versturende effecten van de werkzaamheden uitgesloten kunnen worden.

Algemene broedvogels

In het plangebied en binnen de verstoringszone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden, worden mogelijk aanwezige broedende vogels in de rietkragen of struiken rond het plangebied verstoord en nesten potentieel vernietigd. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de verondieping niet kan plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 5.1.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

De watergang De Reest welke aan het plangebied grenst wordt mogelijk gebruikt als ondersteuning voor een essentiële vliegroute van vleermuizen. Als er bij de werkzaamheden gebruik gemaakt wordt van verlichting wordt deze vliegroute mogelijk verstoord. De werkzaamheden kunnen niet plaatsvinden zonder de in paragraaf 5.1.2 genoemde aanpassingen in werkwijze te hanteren. Als deze werkwijze niet gehanteerd kan worden, dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van een essentiële vliegroute over De Reest.

Overige zoogdieren

De bosschages langs het plangebied kunnen verblijfplaatsen en leefgebied bevatten van de boommarter, das, eekhoorn, egel, hermelijn, bunzing en wezel. De werkzaamheden vinden plaats

rondom de watergangen in het plangebied. Vanwege de afstand van de werkzaamheden tot deze bosschages geen verstoring van potentieel aanwezige verblijven verwacht.

Het is mogelijk dat bovengenoemde soorten incidenteel aanwezig zijn binnen het plangebied en rondom de watergangen om te foerageren. Tijdens de werkzaamheden is het mogelijk dat dit foerageergebied verstoord wordt. De omgeving van het plangebied is gelijkend, en zal waarschijnlijk ook als foerageergebied worden gebruikt, waardoor het plangebied niet wordt gezien als essentieel foerageergebied. Effecten van de werkzaamheden op essentieel leefgebied van boommarter, das, eekhoorn, egel, hermelijn, bunzing en wezel wordt uitgesloten.

Amfibieën

De watergangen binnen het plangebied zijn geschikt als foerageergebied en voortplantingshabitat voor poel- en heikikker. De aanwezige bosschage biedt daarnaast geschikt overwinteringshabitat. De aanwezigheid van deze 3 elementen binnen en in de directe omgeving van het plangebied maakt het waarschijnlijk dat essentieel leefgebied binnen het plangebied aanwezig is. De werkzaamheden zullen plaatsvinden in en om de watergangen, hierbij worden mogelijk dieren gedood, en wordt habitat aangetast. Het verstoren en tijdelijk beschadigen en/of vernielen van voortplantingshabitat is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, er dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van poel- en heikikker in het plangebied. De uitvoering van dit onderzoek staat beschreven in paragraaf 5.1.3.

Vissen

In de watergangen binnen het plangebied zijn waarnemingen bekend van grote modderkruiper. De watergangen waren tijdens het veldbezoek door de aanwezig vegetatie en dikke sliblaag nog steeds zeer geschikt voor grote modderkruiper. Er is tijdens het veldbezoek conform het NGB inventarisatieprotocol voor grote modderkruiper gebruik gemaakt van elektro vis apparatuur om de aanwezigheid van grote modderkruipers te controleren. Er zijn tijdens dit bezoek geen grote modderkruipers waargenomen. Aanwezigheid is daarmee uitgesloten.

Vlinders

De bosschages in het plangebied bevatten mogelijk waardplanten van de grote vos. Er worden ten behoeve van de werkzaamheden geen bomen gekapt waardoor de werkzaamheden geen negatief effect hebben op de grote vos. Indien er geen bomen worden gekapt zijn er geen vervolgstappen ten aanzien van de grote vos. Wanneer er echter wel bomen gekapt moeten worden kan dit ervoor zorgen dat voortplantingshabitat van deze vlindersoort verdwijnt en dienen er wel vervolgstappen genomen te worden. Ook is het mogelijk dat moerasviooltje aanwezig is in het plangebied, dit is een van de waardplanten van de zilveren maan. Tijdens de werkzaamheden zal de bodem worden vergraven, het is mogelijk dat hierbij ook het moerasviooltje mee vergraven wordt. Het vernietigen van voortplantingshabitat is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet kunnen plaatsvinden zonder dat de in paragraaf 5.1.4 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

5 Vervolgstappen soorten en gebieden

In dit hoofdstuk worden de vervolgstappen beschreven voor de soorten en gebieden waarvan in hoofdstuk 5 en 6 zijn bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgstappen kunnen bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten of om een nadere analyse naar de effecten op een gebied uit te voeren. Maar de vervolgstap kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is of dat er compensatie moet worden gerealiseerd. Tevens kan een specifieke werkwijze worden omschreven waardoor negatieve effecten worden voorkomen en de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing.

Tabel 7.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Algemene broedvogels	Verschillende soorten.	3.1	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
Vleermuizen	Essentiële vliegroue.	3.5	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
Amfibieën	Heikikker en poelkikker.	3.5	Potentieel.	Specifieke werkwijze.
Vlinders	Grote vos en grote weerschijnvlinder	3.10	Potentieel.	Nader onderzoek, wanneer bomen gekapt gaan worden. En/of moerasviooltje aanwezig is.

5.1 Soorten

5.1.1 Algemene broedvogels

Algemene broedvogels

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de verondieping vogels in, of binnen de verstoringszone van de werkzaamheden broeden, kunnen de werkzaamheden geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Indien de werkzaamheden starten aan het begin van het broedseizoen:

Broedgevallen binnen het plan- en verstoringsgebied van de werkzaamheden moeten voorkomen worden. Het ongeschikt maken kan preventief gedaan worden door ruim voor het vogelbroedseizoen het gebied te ontdoen van geschikte nestgelegenheden. Dit kan op verschillende manieren.

- Door het plaatsen van (fluit)linten in grasland kunnen weidevogels en grondbroeders buiten het plangebied gehouden worden;

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen:

- Het plan- en verstoringsgebied dient eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels;
- Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

Bovengenoemde preventieve maatregelen kunnen alleen worden toegepast indien deze niet van invloed zijn op de andere (mogelijk aanwezige) beschermde natuurwaarden.

5.1.2 Vleermuizen

De omgeving van de werkzaamheden kan in gebruik zijn als ondersteuning van een essentiële vliegroute. Als er verlichting gebruikt wordt bij de werkzaamheden kan hier verstoring van optreden. Het verstoren van essentiële vliegroutes is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met het vermijden van extra lichtoverlast op potentieel essentiële vliegroutes. Indien er in de actieve periode van vleermuizen licht gevoerd wordt na zonsondergang en voor zonsopkomst, dan dienen onderstaande mitigerende maatregelen opgevolgd te worden.

Mitigerende maatregelen:

- Extra lichtoverlast tijdens de werkzaamheden moet worden voorkomen door het licht weg te draaien van De Reest;
- Indien verlichting gevoerd moet worden dient er gekozen te worden voor amberkleurige verlichting.

5.1.3 Amfibieën

De watergangen bevatten geschikt leefgebied voor zowel poel- als heikikker. Tijdens de werkzaamheden worden mogelijk dieren verstoord of gedood. Er dient een nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van poel- en heikikker in de te verondiepen watergangen. Het nader onderzoek bestaat uit minimaal 4 bezoeken waarbij in de geschikte periode geluisterd wordt naar kooractiviteit, en/of met een schepnet gezocht wordt naar individuen.

Mocht tijdens deze onderzoeken een beschermde amfibiesoort worden waargenomen dient een ontheffing aangevraagd te worden ten behoeve van de werkzaamheden. Mochten er geen beschermde amfibieën worden aangetroffen kunnen de werkzaamheden wat betreft beschermde amfibieën worden uitgevoerd.

5.1.4 Vlinders

De bosschages in het plangebied bevatten mogelijk waardplanten van de grote vos. Er worden ten behoeve van de werkzaamheden geen bomen gekapt de werkzaamheden zullen daarmee geen negatief effect hebben op de grote vos. Wanneer er echter wel bomen gekapt moeten worden kan dit ervoor zorgen dat voortplantingshabitat van deze vlindersoort verdwijnt. Ook is het mogelijk dat moerasviooltje aanwezig is in het plangebied, dit is een van de waardplanten van de zilveren maan.

Als er iep, kers, populier of wilgen gekapt worden dient een nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote vos rupsen of eitjes uitgevoerd te worden op deze bomen. Daarnaast dient een nader onderzoek naar de aanwezigheid van moerasviooltje, welke in april en mei bloeit, en daarna de aanwezigheid van eitjes of rupsen van de zilveren maan uitgevoerd te worden om effecten op beschermde vlindersoorten

uit te kunnen sluiten.

Mochten hier beschermde soorten aangetroffen worden dient een ontheffing op de wet natuurbescherming aangevraagd te worden ten behoeve van de werkzaamheden. Als dit niet het geval is kunnen de werkzaamheden wat betreft beschermde vlindersoorten plaatsvinden.

5.1.5 Zorgplicht algemene soorten

In de watergangen leven mogelijk niet beschermde of vrijgestelde vissen en amfibieën. Voor deze soorten geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Bij het verondiepen van de watergangen wordt daarom geadviseerd om werkzaamheden zoveel mogelijk in de maanden september en oktober uit te voeren doordat dan na de voortplantingsperiode en voor de winterrust van amfibieën en vissen gewerkt wordt. Er dient in ieder geval bij een watertemperatuur boven de 5°C te worden gewerkt en wanneer er geen ijsvorming is. Er dient langzaam, in één richting gewerkt te worden, richting delen van de watergang die niet aangetast zullen worden. Hierdoor kunnen dieren de werkzaamheden ontvluchten. Indien de watergang niet in verbinding staat met een andere watergang dan dienen de vissen en amfibieën afgevangen te worden onder begeleiding van een deskundig ecooloog. Indien deze werkwijze wordt toegepast zijn er geen belemmeringen meer ten aanzien van de Wet natuurbescherming

6 Conclusie

In opdracht Bosgroep Noord-Oost Nederland heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een QuickScan uitgevoerd ten behoeve van het verondiepen van een aantal watergangen op het landgoed Dickninge, de Wijk, gemeente de Wolden, provincie Drenthe.

Om te onderzoeken hoe de werkzaamheden zich verhouden tot (potentieel) aanwezige beschermde natuurwaarden in en nabij het plangebied en of deze negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen, is er een QuickScan uitgevoerd.

Uit de QuickScan is gebleken dat er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden mogelijk een aantal beschermde soorten aanwezig zijn. Het betreft algemene broedvogels, vliegroutes van vleermuizen, essentieel leefgebied van poel-, heikikker, grote vos en zilveren maan.

Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen, dienen voor algemene broedvogels en vleermuizen enkele mitigerende maatregelen genomen te worden. Voor algemene broedvogels heeft het de voorkeur om buiten het vogelbroedseizoen te werken. Indien toch gestart wordt met de werkzaamheden aan het begin van het vogelbroedseizoen, dan dient het plangebied ruim voor aanvang van het broedseizoen preventief ongeschikt gemaakt te worden. Indien gestart wordt te midden van het vogelbroedseizoen, dient er eerst een controle plaats te vinden door een ter zake kundige ecooloog. Voor vleermuizen die een mogelijk vliegroute hebben over de watergang, dient er verstoring door bouwverlichting voorkomen te worden. Om de aanwezigheid van poel- en heikikker uit te sluiten dient het nader onderzoek dat beschreven staat in paragraaf 5.1.3 uitgevoerd te worden. Wat betreft beschermde vlinders dient het onderzoek dat beschreven staat in paragraaf 5.1.4 uitgevoerd te worden voordat de werkzaamheden kunnen starten.

Gorredijk, augustus 2023
JM ecologie b.v.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 5 augustus 2023.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina libellen. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/libellen>
- Vlinderstichting (z.d.). Informatiepagina vlinders. Geraadpleegd van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders>
- FLORON (z.d.). Verspreidingsatlas vaatplanten. Geraadpleegd van <https://www.verspreidingsatlas.nl/vaatplanten>
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>
- Zoogdiervereniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Bijlage 1 – Jaarrond beschermde nesten per provincie

Provincie Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Gelderland, Drenthe, Utrecht en Groningen*

Tabel 1. Jaarrond beschermde nesten in de provincies Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Gelderland, Drenthe, Utrecht en Groningen*.

Soort	Categorie	Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boomvalk	4	Blauwe reiger	5	IJsvogel	5
Buizerd	4	Boerenzwaluw	5	Kleine bonte specht	5
Gierzwaluw	2	Bonte vliegenvanger	5	Kleine vliegenvanger	5
Grote gele kwikstaart	3	Boomklever	5	Koolmees	5
Havik	4	Boomkruiper	5	Kortsnavelboomkruiper	5
Huismus	2	Bosuil	5	Oeverzwaluw	5
Kerkuil	3	Brilduiker	5	Pimpelmees	5
Oehoe	3	Draaihals	5	Raaf	5
Ooievaar	3	Eidereend	5	Ruigpootuil	5
Ransuil	4	Ekster	5	Spreeuw	5
Roek	2	Gekraagde roodstaart	5	Tapuit	5
Slechtvalk	3	Glanskop	5	Torenvalk	5
Sperwer	4	Grauwe vliegenvanger	5	Zeearend	5
Steenuil	1	Groene specht	5	Zwarte kraai	5
Wespendief	4	Grote bonte specht	5	Zwarte mees	5
Zwarte wouw	4	Hop	5	Zwarte roodstaart	5
		Huiszwaluw	5	Zwarte specht	5

Categorie 1: jaarrond gebruikte nesten (steenuil).

Categorie 2: zeer honkvaste koloniebroeders of afhankelijk van bebouwing.

Categorie 3: Zeer honkvaste broeders of afhankelijk van bebouwing (geen kolonie).

Categorie 4: vogels die ieder jaar terug keren naar specifiek nest.

Categorie 5: honkvaste broeders, maar voldoende flexibel. Vogels met een categorie 5 jaarrond beschermd nest worden alleen als jaarrond beschermd beschouwd wanneer hier een ecologisch zwaarwegende reden voor geldt.

**De provincie Groningen heeft met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming in 2017 gesteld dat er geen vaste lijst met jaarrond beschermde nesten wordt gehanteerd in de provincie Groningen, maar dat jaarronde bescherming afhankelijk is van de essentie van een nest. Wel erkent de provincie Groningen de lijsten van andere bevoegde gezagen. Om deze reden wordt de meest frequent gebruikte lijst jaarronde beschermde nesten gehanteerd en worden overige soorten met een essentieel nest toegevoegd indien van toepassing.*

Provincie Limburg

Provincie Overijssel

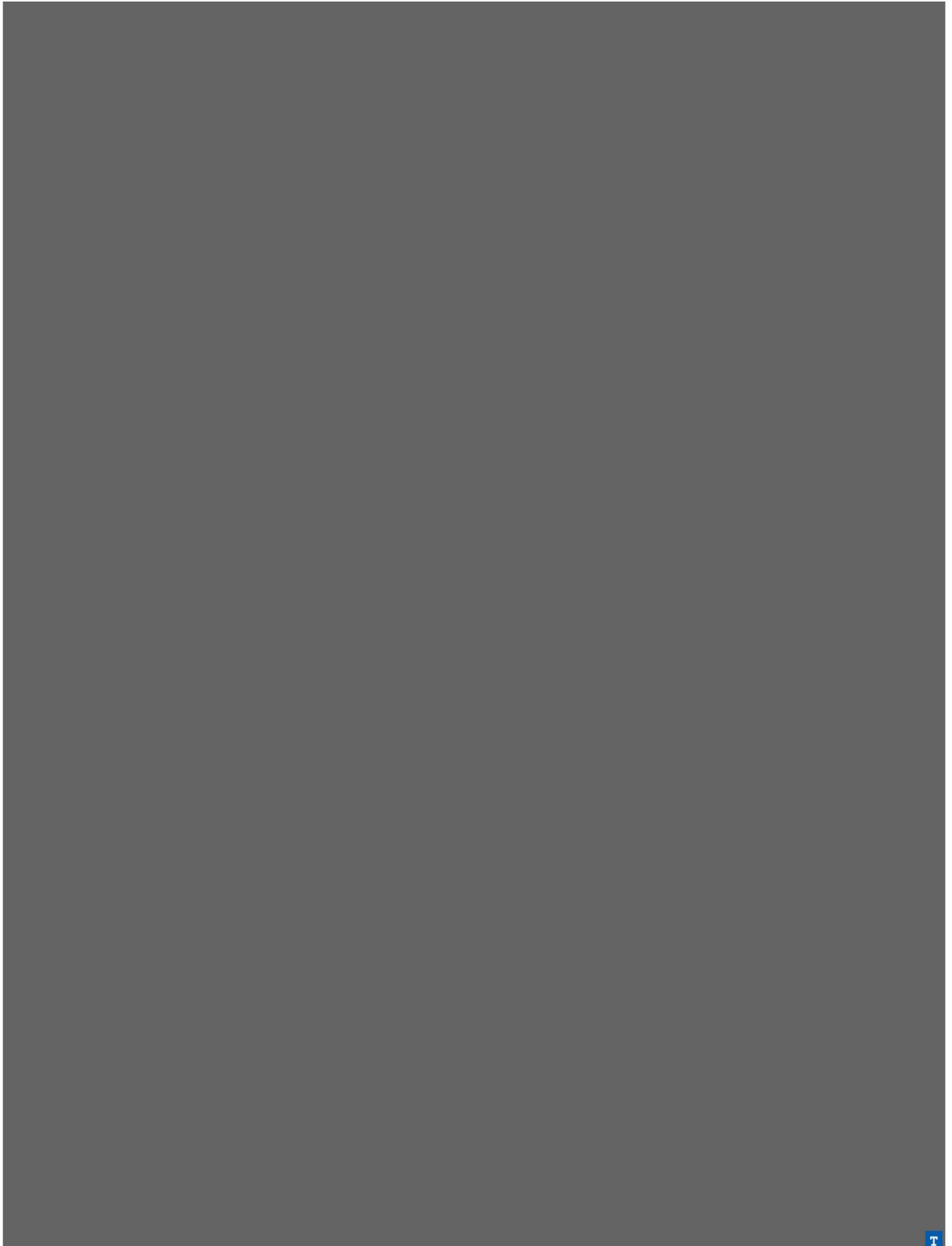
T

Provincie Flevoland

T

Provincie Friesland

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

T

Valt buiten de reikwijdte van het verzoek